

ANALIZA IMPACTULUI DE REGLEMENTARE

a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la normele detaliate de producție ecologică, recunoașterea retroactivă a perioadelor în scopul conversiei și produsele și substanțele permise pentru utilizare în producția ecologică

Titlul analizei impactului:	Analiza impactului de reglementare (AIR) efectuată asupra proiectului hotărârii Guvernului cu privire la normele detaliate de producție ecologică, recunoașterea retroactivă a perioadelor în scopul conversiei și produsele și substanțele permise pentru utilizare în producția ecologică.
Data:	13.07.2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare CERTIFICAT-ECO; CERES - Certification of Environmental Standards GmbH
Subdiviziunea:	Serviciul producție ecologică și produse cu denumire de origine
Persoana responsabilă și datele de contact:	Marina Ilușca tel. 022 204 524, email: marina.ilusca@maia.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
<p>Problema 1: Producătorii neonești care nu respectă principiile și normele agriculturii ecologice, și prin practici neloiale plasează pe piață produse ecologice neconforme.</p> <p>Problema 2: Veniturile mici pe parcursul perioadei de conversie care durează de la 2-3 ani, așa cum producătorul abia intrat în sistemul de agricultură ecologică nu-și poate realiza producția obținută la prețul unui produs ecologic.</p> <p>Proiectul hotărârii Guvernului prenotat, se elaborează în scopul de a pune în aplicare Legea nr. 237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, care transpune în legislația națională normele de producție primare pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agriculturii ecologice.</p>	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
<p>Regulile de producție ecologică prea generale duc la implementarea incorectă a acestora fiind utilizate excesiv excepțiile. Astfel, nereglementarea tuturor aspectelor ce țin de normele de producere, derogări de la norme precum și reducerea perioadei de conversie duc la deficiențe în sistemul de control și în regimul de import ce a condus la rapoarte negative în mass-media din cauza cazurilor de fraudă. Prin urmare acești factori duc la diminuarea încrederii consumatorilor care implică un risc de limitare la expansiunea pieței organice.</p> <p>Conversia la metoda de producție ecologică necesită anumite perioade de adaptare a tuturor mijloacelor utilizate în cadrul exploatațiilor agricole. Perioada de conversie necesară începe cel mai devreme după ce un fermier sau un operator care produce alge sau animale de acvacultură și-a înregistrat activitatea la autoritatea competentă, ca făcând parte din perioada de conversie.</p> <p>Definirea și stabilirea perioadei de conversie este esențială în asigurarea calității produselor obținute luând în considerare trecerea treptată și reducerea gradului de contaminare terenurilor agricole care au fost gestionate anterior în sisteme intensive de agricultură cu aplicarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților.</p> <p>În agricultura ecologică producțiile, pe unitatea de suprafață, sunt mai scăzute comparativ cu sistemele agricole convenționale. Scăderea recoltelor se înregistrează mai ales în perioada de conversie de la agricultura convențională către agricultura ecologică, fiind necesar un timp până ce la nivelul ecosistemului agricol se restabilește un echilibru ecologic, după care nivelul producțiilor se stabilizează.</p>	

Luînd în considerație că produsele obținute în perioada de conversie nu se comercializează ca produse ecologice sau ca produse în conversie, prețul de realizare a acestora este echivalent cu cel al produselor convenționale. Astfel, producătorul agricol se confruntă cu serie de provocări în această perioadă, în special cu recolte și venituri mai mici contrar planificărilor.

În acest context, pentru atenuarea efectelor negative și facilitarea tranziției la agricultura ecologică, în mod excepțional și în anumite condiții, o perioadă anterioară poate fi recunoscută retroactiv ca făcînd parte din perioada de conversie.

Concurența loială va fi îmbunătățită în special datorită regulilor mai simple și mai clare. Încrederea consumatorului va fi abordată prin reguli de producție mai stricte, ținînd cont de preocupările societății în evoluție (bunăstarea animalelor, procesatori și comercianți). Prevenirea fraudei va fi mai mare, datorită unui sistem de control mai eficient, bazat pe evaluarea riscurilor.

Aplicarea normelor de producție ecologică duce la implementarea unui sistem de gestionare agricolă și de producție alimentară care combină cele mai bune practici de mediu și de acțiune climatică, un nivel înalt al biodiversității, conservarea resurselor naturale și aplicarea unor standarde înalte privind bunăstarea animalelor și a unor standarde de producție ridicate care îndeplinesc cerințele tot mai multor consumatori, care doresc produse obținute cu ajutorul unor substanțe și procese naturale. Astfel, producția ecologică joacă un dublu rol social, deoarece, pe de o parte, alimentează o piață specifică ce răspunde cererii de produse ecologice a consumatorilor, iar, pe de altă parte, furnizează bunuri disponibile public care contribuie la protecția mediului și la bunăstarea animalelor, precum și la dezvoltarea rurală.

La moment la nivel de Uniune Europeană unul din obiectivele primordiale este de a-și reduce dependența de îngrășăminte din motive geopolitice, de mediu și economice, datele de la Rețeaua de date pentru contabilitate agricolă a UE, arată că fermele ecologice de producție a plantelor cheltuiesc mult mai puțin pe aceste produse și pe pesticide decât fermele convenționale. Fermele de culturi arabile ecologice economisesc 75-100% la costurile produselor de protecție a plantelor pe hectar și 45-90% la costurile cu îngrășăminte pe hectar, comparativ cu fermele convenționale. Fermele ecologice au producții mai mici în medie (5-30% mai mici pentru recoltele culturilor, de exemplu) și în unele sectoare au o nevoie mai mare de forță de muncă pentru a produce aceeași valoare a producției ca și fermele convenționale. (Sursă: <https://agridata.ec.europa.eu/extensions/FADNPublicDatabase/FADNPublicDatabase.html>). Aceștia generează în continuare venituri similare sau mai mari pe lucrător, datorită prețurilor mai mari, precum și nivelurilor mai ridicate de sprijin din partea UE, care decurg în principal din Politica Agricolă Comună (PAC).

Piețele emergente joacă un rol important în diversificarea piețelor și atenuarea riscurilor, mai ales că UE intenționează să convertească 25% din terenurile agricole în producție ecologică până în 2030, ceea ce se preconizează că va crește considerabil oferta din UE și va scădea cererea de produse moldovenești în UE.

Astfel, accentul pe cultivarea unei game cât mai largi de produse, inclusiv a celor cultivate în prezent ecologic în Moldova, precum și a produselor care sunt exportate și au potențialul de a fi convertite în produse ecologice, concentrându-se pe potențialul produselor ecologice care în prezent pot fi exportate în UE este important.

În timp ce creșterea continuă la nivel internațional a cererii de produse ecologice poate fi o forță motrice puternică pentru creșterea sectorului ecologic al Republicii Moldova, Moldova trebuie să se transforme rapid pentru a continua să răspundă forțelor pieței în evoluție din UE și să își îmbunătățească poziția competitivă. Pentru a accesa piețe cu cerințe mai stricte, producătorii și procesatorii deopotrivă trebuie să adere la standarde riguroase de calitate și trasabilitate, să introducă noi soiuri și să îndeplinească cerințele pieței pentru clasificare și ambalare.

Obiectivele politicii privind producția ecologică fac parte integrantă din obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală pentru perioada 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2023, și anume prin creșterea suprafețelor de teren în conversie și a numărului de fermieri certificați în sistemul ecologic precum și implementarea tehnologiilor de producție prietenoase mediului. Totodată, unul din obiective este de a garanta faptul că fermierii primesc un câștig echitabil în schimbul respectării normelor privind producția ecologică. În plus, datorită creșterii tot mai mare a cererii consumatorilor pentru produsele ecologice este necesar de a crea

condițiile pentru dezvoltarea și pentru expansiunea ulterioară a pieței produselor respective și, prin urmare, pentru creșterea câștigurilor fermierilor implicați în producția ecologică.

Producția ecologică totodată, este un sistem care contribuie la integrarea în Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală pentru perioada 2023-2030 a cerințelor privind protecția mediului și care promovează producția agricolă durabilă.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Republica Moldova ca țară candidată la UE se află într-o perioadă de tranziție, iar legislația agriculturii ecologice de asemenea suferă modificări conform legislației UE. La moment conform Hotărârii de Guvern nr. 149/2006 este reglementată doar posibilitatea de a modifica durata perioadei de conversie luând în considerare utilizarea anterioară a terenurilor. Astfel, perioada de conversie poate fi redusă la minimum în cazurile în care terenurile respective nu au fost tratate cu produse care nu figurează în părțile A și B ale anexei 2 la regulamentul privind metodele și principiile producției agroalimentare ecologice, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 149/2006.

Conform legislației naționale posibilitatea de modifica sau reduce la minimum perioada de conversie, nu prevede o procedură pentru modificare duratei de conversie pentru toate culturile vegetale sau speciile de animale. De asemenea, nu sunt prevăzute documentele necesare pentru solicitarea de modificare sau reducerea pînă la minim a duratei perioadei de conversie.

Totodată, nu este prevăzut un termen admisibil pentru reducerea perioadei de conversie, fiecare cultură sau specie de animale are un termen pentru perioada de conversie, respectiv care ar fi perioada aceasta pentru fiecare din ele nu este clar.

Reducerea pînă la minim a duratei perioadei de conversie, de asemenea nu oferă o claritate a perioadei minime care poate fi acceptabilă pentru toate culturile vegetale sau speciile de animale. Toate acestea, creează confuzii pe durata întregului proces de la inițierea unei solicitări pînă la examinarea și acordarea reducerii parțiale sau pînă la minim a duratei perioadei de conversie. În consecință numărul de astfel de solicitări este mic și în unii ani chiar lipsesc. În același timp, reglementările neclare privind reducerea sau recunoașterea retroactivă a perioadei de conversie, duc la pierderea consumatorilor în aceste produse care în consecință descurajează chiar și producătorii care sunt de mai mulți ani în acest sistem.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Obiectivul general de dezvoltare durabilă a producției ecologice al cadru legislativ național stabilit prin Legea 115/2005, nu este îndeplinit. Deși sectorul agriculturii ecologice este în continuă dezvoltare în UE, la nivel național progresul nu este în concordanță cu evoluțiile pieței. Fermele ecologice tind să necesite mai multă forță de muncă și să atingă marje mai mari pe unitate de producție decât cele convenționale.

De aceea creșterea economică și nivelul de ocupare a forței de muncă în sectorul ecologic este sub limita așteptărilor din perspectiva dezvoltării pieței, ceea ce înseamnă oportunități pierdute de către producători.

Conform Studiului privind sectorul agriculturii ecologice din Moldova: "Moldova's Organic Agriculture Sector: Seizing the Opportunities for Growth Southern Africa Farmer to Farmer PROGRAM", (Sursă: <https://maia.gov.md/ro/content/informa%C8%9Bii-utile-privind-agricultura-ecologica>) există, riscul de limitare a expansiunii pieței ecologice. Piața ecologică se construiește pe încrederea consumatorilor, cu toate acestea studiul menționat arată că încrederea consumatorului este mai mare cu cît regulile de producție sunt mai stricte și procedurile de control sunt mai fiabile.

Astfel, conform Studiului privind sectorul agriculturii ecologice din Moldova menționat mai sus, au fost identificate mai multe bariere care în consecință duc la posibilități pierdute pentru producători, precum: risc de limitare a expansiunii pieței ecologice, riscul de limitare a beneficiilor de mediu asociate cu agricultura ecologică. Astfel acestea sunt:

1. Obstacole în calea dezvoltării ofertei interne (obstacole tehnice, economice și structurale în calea conversiei, sinergii insuficiente între politici, costuri ridicate de certificare, sarcină administrativă ridicată, obstacole în calea dezvoltării, producerea de inputuri ecologice, legislație neclară și complexă).

2. Risc de pierdere a încrederii consumatorului (reguli de producție diluate, preocupări ale societății și consumatorilor neabordate pe deplin, multiplicarea logo-urilor, deficiențe în sistemul

control și regimul de import).

3. Concurența neloială și o amenințare pentru funcționarea pieței interne (prevederi complexe care nu sunt corect implementate („producție paralelă”), utilizarea excesivă a excepțiilor de la reguli, prezența substanțelor neautorizate, și cazurile de depistare a reziduurilor abordate diferit în diferite țări, același nivel de neconformitate conducând la diferite acțiuni, adesea sunt necesare mai multe certificări, obstacole în calea accesului pe piațe.

Ponderea terenurilor agricole din UE în agricultura ecologică a crescut cu peste 50% în perioada 2012-2020, cu o creștere anuală de 5,7%. În 2020, 9,1% din suprafața agricolă a UE a fost cultivată ecologic. În medie, deși cu variații substanțiale între statele membre, fermele ecologice sunt mai mari decât fermele convenționale și sunt conduse de manageri de fermă mai tineri. Făcând ecou creșterii producției, vânzările cu amănuntul de produse ecologice s-au dublat în UE între 2015 și 2020. Acestea se numără printre principalele concluzii ale Market Brief-ului privind agricultura ecologică publicată de Comisia Europeană. (Sursă: https://agriculture.ec.europa.eu/news/organic-farming-eu-decade-growth-2023-01-18_en#more)

Cele patru țări cu cea mai mare suprafață în agricultură ecologică din UE sunt Franța, Spania, Italia și Germania, reprezentând împreună 52% din total în 2012 și 59% în 2020. Cea mai mare pondere a suprafeței destinate agriculturii ecologice în UE a fost dedicată pășunilor permanente (42%), urmate de furajele verzi (17%), cerealelor (16%) și culturilor permanente, precum fructele, măslinii și viile (11%). În ciuda creșterii semnificative, producția animală ecologică încă reprezintă o mică parte din producția animală totală a UE, între 1% și 7%, în funcție de sector.

În 2020, 61,6% din terenurile UE destinate agriculturii ecologice au primit plăți specifice de sprijin ecologic din partea PAC, cu în medie 144 EUR/ha de sprijin PAC și 79 EUR/ha de cofinanțare națională.

Creșterea rapidă a vânzărilor de produse ecologice arată creșterea cererii consumatorilor și succesul măsurilor de susținere a cererii. Creșterea vânzărilor de produse ecologice a fost deosebit de puternică în timpul pandemiei de COVID-19, înțeleasă ca urmare a atenției mai mari a consumatorilor asupra problemelor de sănătate, a consumului mai mare de alimente acasă și/sau a penuriei de alimente convenționale. Evoluțiile economice actuale, cum ar fi inflația alimentară, afectează însă puterea de cumpărare a consumatorilor din UE și influențează cererea de produse ecologice.

Totuși UE rămâne un importator major de produse agroalimentare ecologice, produse care nu au suferit în esență sau care au foarte puțină transformare. Volumul importurilor organice a crescut cu 2,8% în 2021. Importurile totale de produse agroalimentare ecologice în UE au crescut de la 2,79 milioane t în 2020 la 2,87 milioane t în 2021 (+2,8%). (Sursa:

https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2022-09/agri-market-brief-19-organic-imports_en.pdf)

În Republica Moldova în anul 2021 suprafața terenurilor agricole pe care se cultivă produse ecologice constituia 29718,93 ha, dintre care în conversie anul I – 1100,67 ha, conversie anul II – 4477,64 ha, conversie anul III – 383,69 ha. Astfel, suprafața totală în conversie – 5962ha, iar certificată ecologic – 23756,84 ha. (Sursa:

<https://experience.arcgis.com/experience/7e03ba31480b4e8b985d8f75fd2145e1>).

Conform informației prezentate de organismele de inspecție și certificare, suprafața înregistrată în agricultura ecologică pentru ultimii ani a fost: în 2018 – 20584,44 ha; 2019 – 28547,45 ha; 2020 – 29352,2 ha. (Figura 1). Astfel, putem menționa, forța de creștere a suprafețelor în agricultura ecologică este sub așteptările sectorului, cererii de piață, nefiind de fapt valorificată la justa valoare ținând cont de potențialul major al condițiilor agropedoclimaterice de care dispune Republica Moldova.

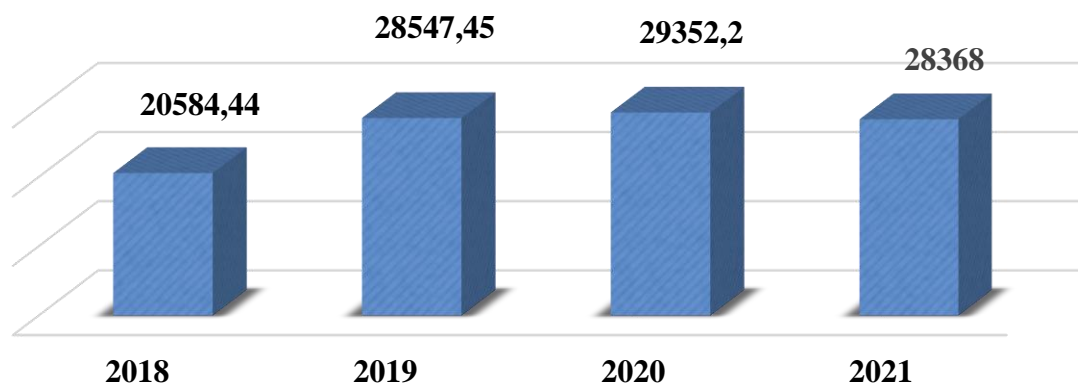

Figura 1. Suprafața înregistrată în agricultura ecologică în anii 2018 - 2021 (ha)

Numărul agenților economici, înregistrați în agricultura ecologică conform informației prezentate de organismele de inspecție și certificare, pentru ultimii trei ani a fost: 2018 - 138; 2019 - 152; 2020 - 144, 2021 - 151. (Figura 2).

Dinamica agriculturii ecologice înregistrează permanent mici fluctuații, totuși practic cu menținerea pe parcursul a trei ani consecutivi a suprafeței de aproximativ 30 000 ha, ceea ce denotă totodată o lipsă a interesului fermierilor de ași asuma normele voluntare de agricultură ecologică.

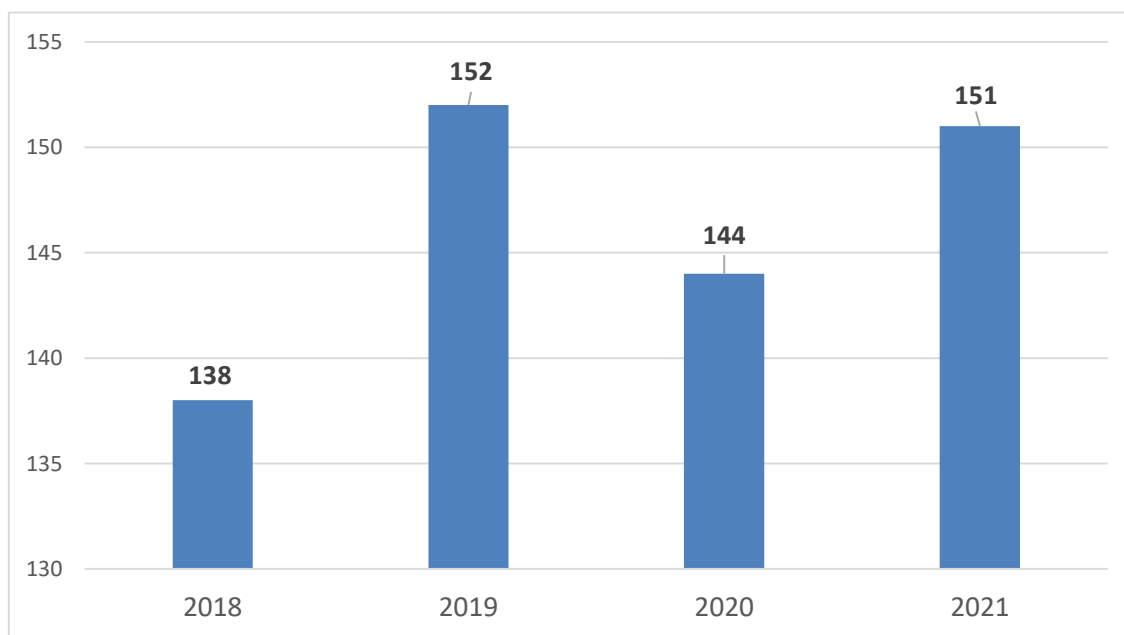

Figura 2. Numărul agenților economici înregistrați în agricultura ecologică 2018 - 2021

În agricultura ecologică din Republica Moldova din ani '90 până în prezent producția vegetală rămâne să fie activitatea dominantă. Examinând datele anului 2020 identificăm 118 producători ecologici angajați în producție, alte activități includ apicultura (26 producători), procesarea producției (19), colectarea produselor ecologice sălbatice (3), importul (2) și comerțul (1).

Unele companii sunt incluse în mai mult de o categorie, deoarece au mai multe domenii de activitate, respectiv, acestea fiind certificate în calitate de producător și procesator.

În 2020 a fost înregistrată o suprafață de 29352,00 hectare (Figura 3). Cea mai mare suprafață fiind ocupată de culturile anuale (22055,2 ha), urmată de plantații multianuale (5816,55 ha).

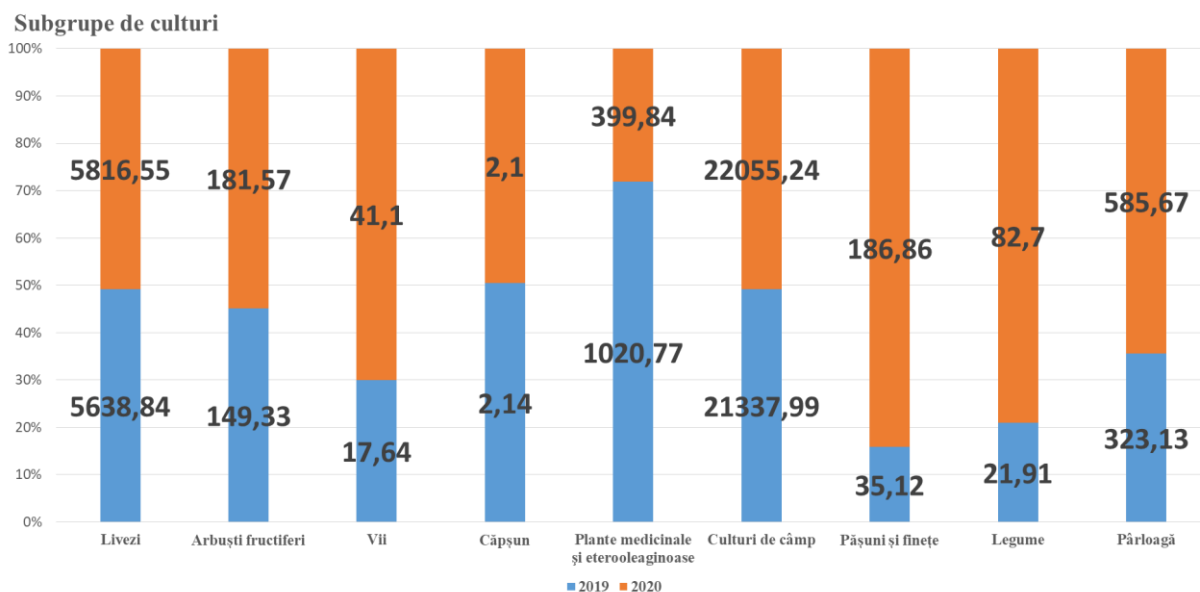

Figura 3. Ponderea culturilor în agricultura ecologică în anii 2019 - 2020 (ha)

Analizând datele statistice privind suprafețele cu culturi anuale putem menționa că cea mai mare suprafață a fost ocupată de floarea-soarelui (6395,12 ha), urmată de porumb (5560,44 ha), grâu (4363,91) ha, soia (1444,93 ha), mazăre (1371,27 ha), spelta (850,52 ha), rapiță (766,73 ha), orz (525,22 ha) și alte culturi (777,06 ha).

În pofida faptului că asolamentul este unul din cerințele de bază ale agriculturii ecologice și organismele de certificare insistă ca ele să fie aplicate, datele statistice atrage atenția la suprafețele foarte mari de floarea-soarelui (29% din culturile anuale), luând în considerație că termenul de reîntoarcere pe același câmp în cadrul asolamentului este de cel puțin 7 ani, precum și suprafețele mici ale leguminoaselor (13%), care sunt buni premergători pentru alte culturi.

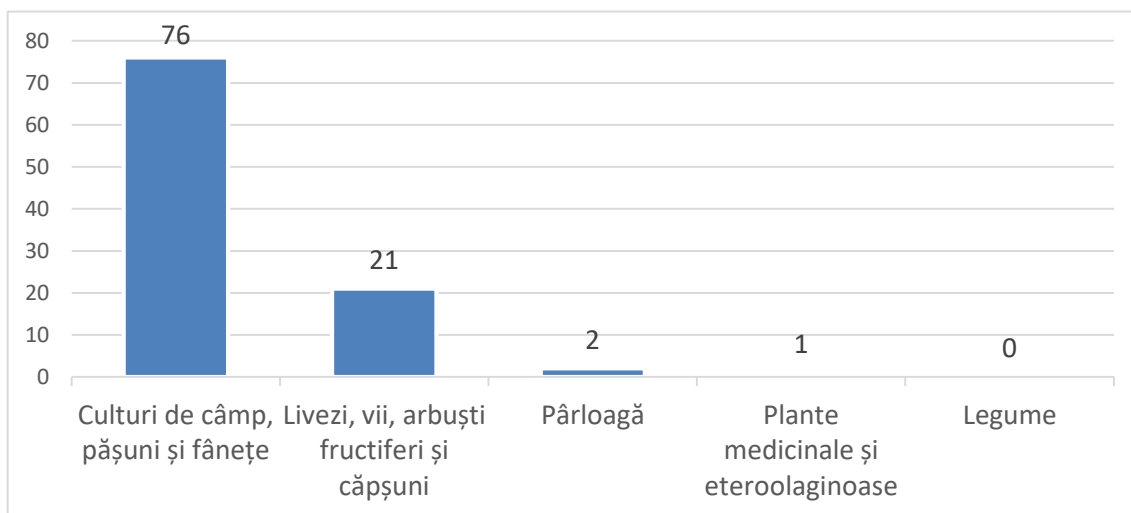

Figura 4. Structura terenurilor ecologice, %

Întru garantarea normelor de producere ecologică în anul 2021 au activat 2 organisme naționale și 15 internaționale. Practic toți producătorii din țară sunt constrânși să producă și certifice conform normelor stabilite de Regulamentele UE pentru a fi eligibili la realizarea exportului de produse ecologice cu mențiune de produs „ecologic”.

Exportul produselor ecologice a constituit în: 2018 - 55 368t; 2019 - 39 883t; 2020 - 22 321t 2021 - 19 376t. (Figura 5). Scăderea exportului în 2019 se datorează identificării unor loturi de produse contaminate, ceea ce a dus la retragerea certificatelor acestora și declasarea produselor de la ecologic la convențional. Scăderea drastică a exportului în 2020 a fost cauzată de seceta anului 2019.

Exporturile produselor ecologice pe parcursul anilor au fost efectuate în Olanda, Italia, Bulgaria

Franța, Germania Cehia, Polonia Austria, România, acestea fiind constituite din: nuci, lavanda, ulei de levănțică, prune uscate, porumb, floarea soarelui, mazăre, legume deshidratate, grâu, orz, semințe de in.

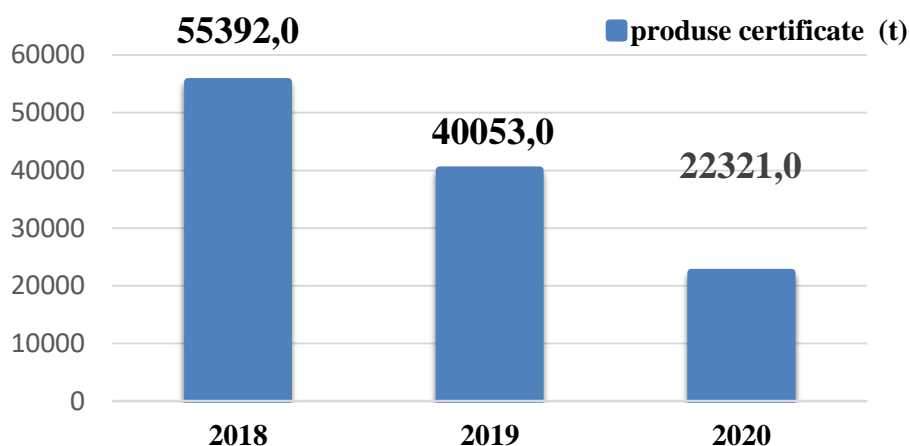

Figura 5. Exportul produselor agroalimentare ecologice în anii 2018 - 2020 (ha)

Suținerea promovării și dezvoltării agriculturii ecologice la nivel național se efectuează prin Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural ca plată compensatorie pentru pierderile de venit și costurile suplimentare suportate de agenții economici care încheie angajamente voluntare. Aceasta se acordă pentru trecerea perioadei de conversie și pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică.

Astfel, pentru trecerea perioadei de conversie suprafața de teren înregistrată în agricultura ecologică se subvenționează de la 800 până la 8000 lei per ha, în dependență de tipul de cultură. (Sursa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130889&lang=ro#)

Totodată, pentru menținerea practicilor de agricultură ecologică: 20% – pentru produsele certificate ecologic, comercializate. Iar pentru menținerea și intensificarea fertilității solului – 2500 de lei pentru 1 ha de teren. Sprijinul se acordă pentru fermierii care seamănă culturi fixatoare de azot, intercalate sau succesive, precum: soia, mazăre, năut, linte, lucernă, facelia, măzărliche, bob, sparceță, trifoi, ghizdei, sulfină, lupin, seradela, raigras, muștar, hrișcă. Astfel subvențiile au constituit anual în mediu în jur de 7 milioane lei. (Tabelul 1).

Tabelul 1. Numărul dosarelor și a sumelor autorizate în perioada anilor 2018 -2021

Subvențiile alocate din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural		
<i>Anul de subvenționare</i>	<i>Dosare autorizate</i>	<i>Suma autorizată milioane lei</i>
2018	69	7,251
2019	67	7,845
2020	63	6,220
2021	54	6,733

Conform normelor și principiilor generale ale Regulamentului (UE) 2018/848, producția ecologică ar trebui să se bazeze pe:

- 1) managementul fertilității solului,
- 2) măsuri agronomice (cum ar fi rotația culturilor sau culturile de acoperire),
- 3) gunoi de grajd și subprodus animal de origine organică și
- 4) îngrășăminte de origine vegetală, minerală, microbiană, deșeuri alimentare.

Un alt factor important la obținerea produselor ecologice este perioada de trecere de la metodele de agricultură convențională la metodele de agricultură ecologică. În sectorul agriculturii ecologice, obligația de a trece printr-o perioadă de conversie de 2-3 ani, permite doar un răspuns pe termen mediu al ofertei la schimbările din partea cererii. Acest lucru duce la un anumit grad de dezechilibru

între cererea și oferta internă pe piața ecologică. Cu toate acestea, acest lucru nu este suficient pentru a explica decalajul dintre cerere și ofertă.

Conform Studiului privind sectorul agriculturii ecologice din Moldova: "Moldova's Organic Agriculture Sector: Seizing the Opportunities for Growth Southern Africa Farmer to Farmer PROGRAM", există dovezi ale oportunităților pierdute pentru producătorii care exportă în UE, în special faptul că producția ecologică din UE nu acoperă cererea:

- părțile interesate au raportat că cererea este departe de a fi acoperită de producția din UE, în special pentru fructe și legume și produse vegetale, inclusiv culturi bogate în proteine pentru furaje;
- un nivel insuficient și inadecvat de producție de inputuri ecologice, cum ar fi semințe și animale tinere, este atestat de o utilizare largă a posibilității de a utiliza inputurile convenționale dacă nu sunt disponibile pe piață în forma lor organică (Sursa: <https://maia.gov.md/ro/content/informa%C8%9Bii-utile-privind-agricultura-ecologica>).

Conversia unei exploatații la sistemul de agricultură ecologică este un proces complex care implică schimbări fundamentale. Conversia la acest tip de agricultură este esențială, deoarece ea reprezintă o soluție la diversele probleme de mediu la nivel global. Trecerea nu se realizează de la o zi la alta, ci pe o perioadă suficient de îndelungată încât să permită solului să devină fertil și să asigure restabilirea echilibrului ecosistemului, conform legislației.

În cadrul acesteia sunt abordate problemele tehnice, de exemplu: fermierii trebuie să integreze mai bine sistemele și ciclurile naturii în metoda lor de producție și să le folosească pentru sporirea și menținerea fertilității solului și protecția plantelor împotriva dăunătorilor. Prin agricultura ecologică se reduc problemele globale de mediu, cum sunt: ploaia acidă, încălzirea globală, reducerea biodiversității și deșertificarea. Acest tip de agricultură reduce emisiile de gaze responsabile pentru efectul de seră.

Taxa de inspecție și certificare este cea mai relevantă cheltuială monetară pentru operatorii ecologici în ceea ce privește costurile de certificare, și acest lucru se resimte cel mai tare în perioada de conversie. Media taxei de inspecție se ridică de la 2500 de euro pe fermă, variind de la 1500 euro până la 5000 de euro. Calculul taxei poate fi destul de sofisticat, incluzând o taxă de bază și o taxă variabilă în funcție de zonă, tipul de cultură, numărul și tipul de animale. (Sursa: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:fbf11871-b33f-11e3-86f9-01aa75ed71a1.0001.01/DOC_1&format=PDF). Acest nivel al costurilor de inspecție și certificare nu este, în unele cazuri, proporțional cu dimensiunea economică a exploatațiilor agricole mici.

La moment în legislația națională nu sunt stabilite norme pentru depășirea perioadei de conversie pentru toate categoriile de producere din agricultură. Reducerea perioadei de conversie se acordă de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, de comun acord cu organismul de inspecție și certificare, pentru anumite terenuri și pentru o cultură determinată. Reducerea este condiționată de respectarea următoarelor condiții:

- a) parcelele erau deja convertite sau sînt în curs de conversie la producția agroalimentară ecologică;
- b) reziduurile de la produsele de uz fitosanitar și fertilizanți nu depășesc limitele maxim admisibile în sol și în plante;
- c) în cazul plantelor perene, recolta obținută și care a fost supusă unui tratament cu produse chimice nu se comercializează etichetată ca „produs ecologic”.

În Hotărârea Guvernului nr. 149/2006 normele privind reducerea perioadei de conversie sunt insuficient reglementate sub aspectul condițiilor specifice pentru culturile vegetale și produsele agroalimentare ecologice.

În privința reducerii retroactive a perioadei de conversie, în perioada 01.01.2019-30-04-2023 au fost înregistrate doar 5 solicitări din partea organismului de inspecție și certificare SRL Certificat-Eco, care au fost aprobate de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Organismele de certificare plasează anual toți operatorii certificați în agricultura ecologică (sursă: <https://certificat-eco.md/operatori-certificati>).

Organismul de inspecție și certificare SRL Control Union Dnjestr nu a acordat nici o reducere a perioadei de conversie în ultimii patru ani (sursa: <https://certifications.controlunion.com/en/certification-programs/certification>).

Pentru cultura de levănțică, s-a solicitat recunoașterea certificării anterioare de către organismul

de inspecție și certificare BioCert Tradițional conform legislației naționale, dar OC nu a răspuns la solicitările cu privire la schimbul de informații. Pentru cultura de măcieș, suprafața cultivată a unei parcele fiind inspectată fizic de către un organism de inspecție și certificare, era mai mare decât cea declarată, așa cum operatorul nu finalizase procesul de documentare a proprietății, și respectiv, nu a inclus loturile care nu îi aparțineau legal. Pentru cultura de aronie, certificarea anterioară a avut loc cu o pauză de 1 an, însă fără nici o intervenție în plantație. În plantațiile de șofran și cătină terenurile au fost neprelucrate mai bine de peste 10 ani.

Recunoașterea retroactivă a unei perioade de conversie fără o justificare adecvată duce la concurență neloială pentru producătorii care trebuie să suporte costul integral de conversie. Prezența producției convenționale în fermele ecologice, nerespectarea normelor – de exemplu, aceleași soiuri de cultură au fost cultivate în formele lor convenționale și organice într-o fermă și, prin urmare, producția ecologică nu a putut fi ușor diferențiată, iar acest lucru nu a fost tratat ca neconformități. Astfel de practici oferă un avantaj economic acestor producători, în comparație cu producătorii care aplică pe deplin regulile.

Obligațiile cele mai împovărătoare sunt păstrarea dovezilor documentare privind necesitatea utilizării produselor de protecție a plantelor și îngrășămintelor (permise în agricultura ecologică), măsurile de control și angajamentul de a se menține în sistemul de agricultură ecologică, ținerea unui registru specific al evidenței animalelor și păstrarea dovezilor documentare în legătură cu coexistența producției ecologice și convenționale

Obligația de a menține o evidență detaliată a fost menționată ca fiind deosebit de dificilă în cazul exploatațiilor ecologice mici. Această problemă, combinată cu taxele de inspecție disproporționate (a se vedea mai jos), face ca exploatațiile agricole mici să fie subreprezentate în sectorul ecologic. În timp ce 69% din toate exploatațiile agricole au mai puțin de 5 ha, doar 18,7% din exploatațiile ecologice au mai puțin de 5 ha.

Unele obstacole în calea dezvoltării producției țin de „inputurile ecologice”, deoarece unele excepții pot fi acordate numai atunci când sunt necesare pentru a asigura accesul la inputuri care nu sunt disponibile în formă ecologică pe piață, în special, semințe. Existența acestor norme la nivel național cât și internațional în consecință, neintenționat a dus la limitarea dezvoltării producției de inputuri în forma lor ecologică. Conform unui studiu publicat de Comisia EU în urma evaluării externe s-a demonstrat această problemă (Sursa: https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2022-09/agri-market-brief-19-organic-imports_en.pdf).

În cazul excepției care permite utilizarea puietilor neecologici: în Danemarca, utilizarea păsărilor tinere convenționale a fost interzisă de mulți ani, ceea ce a favorizat dezvoltarea unei piețe pentru păsările tinere ecologice. În consecință, aprovizionarea cu păsări tinere ecologice este adecvată. Însă în alte țări care acordă cu ușurință excepții pentru a utiliza puii neecologici, furnizarea de pui neecologici nu este adecvată. În țările studiate de evaluarea externă, autoritățile și/sau operatorii au declarat că o aprovizionare 100 % organică ar fi posibilă dacă nu ar exista nicio perturbare a pieței, precum posibilitatea prevăzută de regula excepțională. Experții din Austria, Danemarca, Franța și Țările de Jos au raportat că nu sunt necesare reguli excepționale pentru păsările tinere, în timp ce experții din Republica Cehă, Estonia, Italia, Polonia și Slovenia au subliniat că nu există sau doar o aprovizionare limitată de pui organici. păsări de curte în țările lor. Amânarea datei de încheiere îngreunează dezvoltarea aprovizionării și este considerată nedreptă pentru sectoarele care au început să se adapteze la finalul excepției.

În cazul utilizării semințelor neecologice, analiza datelor specifice și a informațiilor privind utilizarea bazei de date privind managementul semințelor a evidențiat o utilizare extinsă și crescândă a sistemului de reguli excepționale la nivelul UE. Asigurarea accesului la piața convențională a semințelor prin regula excepțională joacă împotriva dezvoltării sectorului semințelor ecologice. Datele furnizate în 8 rapoarte anuale ale statelor membre pentru 3 culturi (grâu, porumb și cartofi) arată o pondere variabilă a suprafeței de teren ecologic semănat cu semințe convenționale netratate. Cea mai mare rată de utilizare a semințelor neecologice, în jur de 100%, a fost găsită în Italia. O utilizare generală a semințelor neecologice a fost observată și în Danemarca și Estonia, din cauza excepțiilor generale, ceea ce a determinat fermierii să favorizeze semințe neecologice mai ieftine, chiar și atunci când există o aprovizionare organică adecvată pentru anumite soiuri. În schimb, în Austria și Marea Britanie s-au atins niveluri ridicate de aprovizionare organică pentru semințe de

grâu moale. Pentru porumb, ponderea suprafețelor ecologice cultivate din semințe ecologice este aproape de 100 % în Țările de Jos, Austria și Spania. Oferta ecologică de cartofi de sămânță este destul de mare în Austria, Bulgaria, Danemarca, Țările de Jos și Regatul Unit, cu semințe neecologice utilizate pe mai puțin de 30% din suprafețele ecologice. Consorțiul european pentru ameliorarea plantelor ecologice a raportat în cadrul celui de-al 7-lea workshop din octombrie 2013 că dezvoltarea importantă a pieței ecologice nu a fost însoțită de o dezvoltare corespunzătoare în utilizarea semințelor ecologice. Consorțiul ar sprijini ferm sfârșitul excepțiilor de la regulă.

Problema inputurilor ecologice este crucială. De exemplu, în cazul semințelor, cultivarea materialului semincer ecologic este mai bună pentru mediu. În plus, materialul semincer ecologic este mai potrivit pentru condițiile de creștere în sistem ecologic. Prin urmare, dezvoltarea materialului semincer ecologic este o condiție pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii ecologice. Agricultură ecologică are nevoie de noi soiuri de plante pentru a se dezvolta în continuare. Utilizarea materialului de înmulțire ecologic este o parte fundamentală a ciclurilor închise de producție, care sunt promovate ca caracteristică a agriculturii ecologice. Reglementările actuale la moment atât la nivel național cât și internațional prevăd utilizarea obligatorie a materialului de înmulțire ecologic, dar, pe de altă parte, permit multe derogări pentru utilizarea materialului de înmulțire convențional. În timp ce cercetările au arătat că soiurile de plante special selectate în și pentru agricultura ecologică au esențială importanță în dezvoltarea producției de culturi ecologice, nu este foarte atractiv pentru producătorii de semințe să facă investiții pe această piață la scară mică. Multe companii preferă să vândă soiuri convenționale netratate în ciuda faptului că soiurile respective nu au fost selectat pentru agricultura ecologică.

Agricultura rămâne un sector-cheie pentru economia națională chiar dacă ponderea acesteia în Produsul Intern Brut (PIB) înregistrează un continuu declin. La situația anului 2021 contribuția agriculturii la formarea PIB a fost de circa 10,4%, practic în jumătate față de situația anilor 2000. În pofida acțiunilor întreprinse pentru dezvoltarea agriculturii și alimentației, în ultimii ani se înregistrează un declin al producției agricole, degradarea resurselor naturale, pierderea biodiversității și intensificarea efectelor schimbărilor climatice. Suprafața terenurilor erodate a crescut în perioada 2008-2019 cu 16% (Sursa: Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului „IPOT”).

Cauzele principale ale scăderii randamentelor culturilor agricole și degradării solului sunt legate de modul de folosire a terenurilor, lipsei practicilor agricole durabile, cum ar fi rotația culturilor, măsurile de conservare a solurilor, utilizarea îngrășămintelor, etc. Conform Biroului Național de Statistică, utilizarea produselor chimice de uz fitosanitar și îngrășămintelor în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) este în continuă creștere, iar aplicarea preparatelor biologice și a îngrășămintelor organice este minimală. Astfel, în 2020 ponderea suprafeței terenurilor agricole protejate cu erbicide – este de 47,7%, cu insecticide – 27,3%, cu fungicide – 26,7%, cu preparate biologice – 2,7%, fertilizarea cu îngrășămintă chimice – 78%, iar cu îngrășămintă organice – 0,6% (Figura 6).

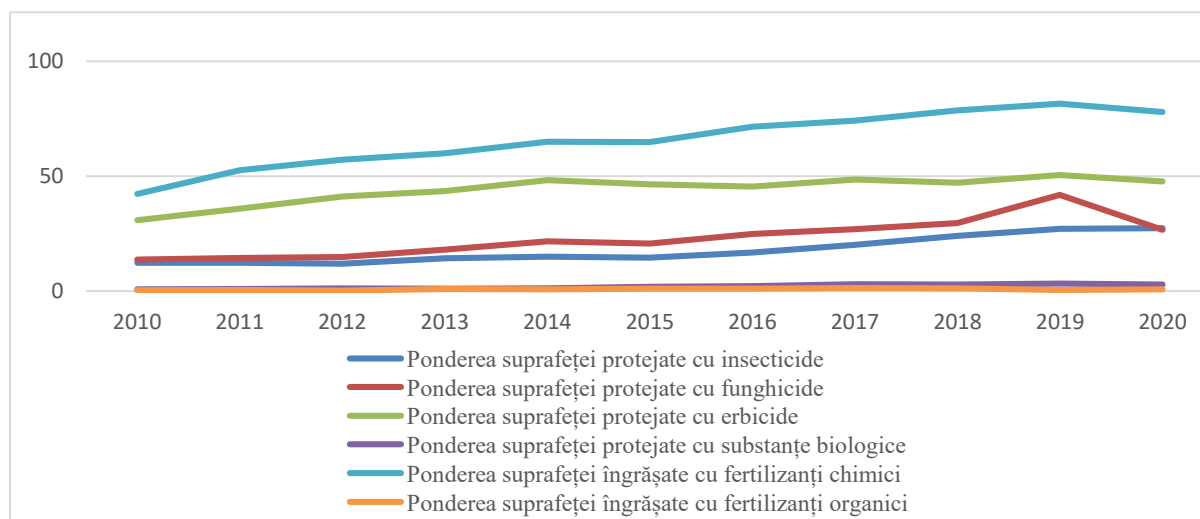

Figura 6. Utilizarea produselor de uz fitosanitar și îngrășămintelor în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier)

Sectorul agricol contribuie cu 17,8% la emisiile naționale de gaze cu efect de seră (Sursa: Contribuția Națională Determinată Actualizată a Republicii Moldova, Chișinău, 2020, 94 p.). Nivelul de stres hidric calculat ca ponderea extragerii apei din resursele totale disponibile de apă dulce înregistrează o valoare de 12,5% (Sursa: Indicatorii creșterii „verzi” 2021. EU4Environment. <https://www.eu4environment.org/app/uploads/2021/09/Indicatorii-cre%C8%99terii-verzi.pdf>), din cauza unui consum irațional, atât din partea populației, a agenților economici, cât și a pierderilor mari în timpul transportării. Astfel, efectele secetei, care se manifestă tot mai des, pot fi intensificate de pierderea unei părți a apei din precipitații pe solurile cu capacitate redusă de reținere a apei amplasate pe terenuri în pantă, care reprezintă circa 80% din toate terenurile. Republica Moldova și-a asumat angajamente depline privind obiectivele Acordului de la Paris de reducere a emisiilor și de sporire a abilității de adaptare la impacturile adverse ale schimbării climei, cât și la reducerea substanțială a degradării solurilor.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul normativ pentru producția agroalimentară ecologică este următorul:

1. Legea nr. 115/2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică. Pentru armonizarea cadrului legislativ național cu noile modificări ale reglementărilor UE, o modificare a Legii nr. 115 a fost adoptată prin Legea nr. 26/2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 95-97, 15 octombrie, pp. 12-15);

2. Hotărârea Guvernului nr. 149/2006 pentru implementarea Legii cu privire la producția agroalimentară ecologică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 31-34, 24 februarie, pp. 18-56);

4. Hotărârea Guvernului nr. 1078/2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice Producția agroalimentară ecologică și etichetarea produselor agroalimentare ecologice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 178, 26 septembrie, pp. 31-36);

5. Hotărârea Guvernului nr. 884/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind utilizarea mărcii naționale Agricultură Ecologică – Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 325-332, 31 octombrie, pp. 66-71);

6. Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 16 din 05.02.2010 cu privire la Regulamentul de înregistrare a agenților economici în producția agroalimentară ecologică.

Prin Legea nr. 115-XVI din 09.06.2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică, în care au fost transpuse prevederile Regulamentului Consiliului Uniunii Europene (CE) nr. 2092/91 privind producția ecologică a produselor agricole și indicarea acestora pe produsele agricole și alimentare, care a fost abrogat ulterior prin Regulamentul (CE) nr. 834/2007 al Consiliului UE din 28 iunie 2007 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice.

Legea 115/2005 a fost pusă în aplicare prin Hotărârea Guvernului nr. 149 din 10.02.2006 care prevede implementarea unor norme detaliate prin:

- Regulamentul privind metodele și principiile produselor agroalimentare ecologice;
- Regulamentul cu privire la sistemul de inspecție și certificare;
- Reguli privind importul și exportul produselor agroalimentare ecologice.

În scopul obținerii respectării cadrului legal referitor la AE în Republica Moldova, a fost adoptată Hotărârea nr. 1078 din 22.09.2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Producția agroalimentară ecologică și etichetarea produselor agroalimentare ecologice”, care face referire la Legea 115/2005 și HG 149/2006 și adaugă unele noi reguli în conformitate cu legislația națională privind reglementările tehnice. Aceasta a fost o încercare de a armoniza reglementările ecologice naționale la noul Regulament (CE) nr. 834/2007. O modificare a Legii 115/2005 a fost adoptată prin Legea nr. 26 din 24.02.2011 pentru armonizarea cadrului legal al Republicii Moldova cu noile modificări în regulamentele Uniunii Europene, care însă este parțial compatibilă cu Regulamentul Consiliului (CE) nr. 834/2007 din 28 iunie 2007, deoarece completările și modificările Legii nr. 115-XVI din 09.06.06 au constituit preponderent prevederi naționale sau prevederi de implementare a celor comunitare, prin mecanisme legislative și instituționale proprii.

Astfel, este necesară alinierea urgentă și deplină a legislației naționale la legislația Uniunii Europene în vederea creării în Republica Moldova a unui sistem legislativ și instituțional în domeniul

agriculturii ecologice similar, cum sunt, acordarea derogărilor, autorizarea utilizării produselor și a substanțelor ce urmează a fi folosite în agricultura ecologică și în procesarea produselor alimentare ecologice.

Acordul de Asociere aduce modificări menite să promoveze agricultura și dezvoltarea rurală prin adoptarea practicilor existente din Uniunea Europeană. Conform Anexei VII la Capitolul 12 „Agricultura și dezvoltarea rurală”, secțiunea „Agricultură ecologică” din Acordul de Asociere RM - UE, Republica Moldova și-a asumat obligația de a transpune Regulamentul (CE) nr. 834/2007 (termen de transpunere – anul 2018) care de fapt este abrogat și substituit prin Regulamentul (UE) 2018/848. Legea nr. 237/2023 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, recent adoptată, transpune parțial Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului, care urmărește asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru operatori, armonizarea și simplificarea normelor, creșterea încrederii consumatorilor în produsele ecologice. Armonizarea legislației naționale cu cea a UE va permite accesul la tehnologiile noi, certificarea în grup, exportul producției ecologice în UE, iar consumatorii vor avea acces la produse alimentare sigure și sănătoase, și vor beneficia de mai multe informații despre riscurile potențiale și măsurile pe care trebuie să le ia pentru minimizarea lor.

Cauzele care au dus la necesitatea elaborării proiectului de hotărâre de Guvern, pe lângă necesitatea punerii în aplicare a normelor primare ca urmare a adoptării acestora în legislația națională, ar mai fi și nereglementarea tuturor aspectelor care ar oferi o bază adecvată pentru dezvoltarea durabilă a producției ecologice.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

- 1) eliminarea obstacolelor din calea dezvoltării producției ecologice la nivel național;
- 2) definirea clară și lipsită de ambiguitate a normelor de producție, prin aplicarea cărora să garanteze o concurență loială pentru fermieri și producători și să îmbunătățească funcționarea pieței interne;
- 3) facilitarea tranziției la sistemul de agricultură ecologică și asigurarea unui nivel de pregătire înalt al operatorilor din sistemul ecologic;
- 4) asigurarea transparenței și a informării publicului cu privire la sectorul agriculturii ecologice, beneficiile producției ecologice și comerțul cu produse ecologice;
- 5) menținerea și justificarea încrederii consumatorilor în conformitatea produselor ecologice pe parcursul întregului lanț de aprovizionare;
- 6) asigurarea unei concurențe loiale și o bună funcționare a pieței produselor ecologice.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea „a nu face nimic” sau lipsa de intervenție va stagna în continuare dezvoltarea sectorului agriculturii ecologice în Republica Moldova. Situația va rămâne nemodificată, precum este descrisă la compartimentul ”Definirea problemei”.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țin seama de cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Proiectul hotărârii Guvernului prevede aprobarea Regulamentului privind normele detaliate de obținere a producției ecologice, colectare, ambalare, transportare și depozitare a acestora (anexa nr. 1 la proiect) și a Regulamentului privind recunoașterea retroactivă a perioadelor în scopul conversiei și producția de produse ecologice (anexa nr. 2 la proiect), care transpune 4 acte UE:

- 1) anexele II și III a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii

Europene L 150dibn 14 iunie așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul delegat 207/2023 al Comisiei din 24 noiembrie 2022;

- 2) Regulamentul delegat (UE) 2020/2146 al Comisiei din 24 septembrie 2020 de completare a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește normele de producție excepționale referitoare la producția ecologică, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 428, 18.12.2020;
- 3) Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1165 al Comisiei din 15 iulie 2021 de autorizare a anumitor produse și substanțe pentru utilizarea în producția ecologică și de stabilire a listelor acestora, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 253, 16.7.2021;
- 4) Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/464 al Comisiei din 26 martie 2020 de stabilire a anumitor norme de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește documentele necesare pentru recunoașterea retroactivă a perioadelor în scopul conversiei, producția de produse ecologice și informațiile care trebuie furnizate de către statele membre, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 98, 31.3.2020.

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la normele detaliate de producție ecologică, recunoașterea retroactivă a perioadelor în scopul conversiei și produsele și substanțele permise pentru utilizare în producția ecologică, setează normele detaliate de producere, precum și normele privind menținerea în agricultura ecologică în situațiile excepționale ceia ce va crea oportunități pentru agenții economici în acest sens pentru a răspunde forțelor pieței în evoluție din UE și să-și îmbunătățească poziția competitivă. Normele detaliate vor ajuta producătorii să-și consolideze rolul de furnizor al piețelor europene, găsiindu-și nișa chiar dacă se estimează o creștere rapidă a producției ecologice interne a UE cu atingerea obiectivului său de 25% producție ecologică până în 2030.

Totodată, prin armonizarea noilor norme primare stabilite prin Regulamentul (UE) 848/2018, producătorii din Republica Moldova vor întruni aceleași cerințe ca și producătorii din UE. Astfel, prin transpunerea regulamentelor UE, fermierii vor avea posibilitatea de a produce nu în conformitate cu standardul considerat echivalent normelor UE, dar vor respecta același set de norme ca și cei din UE, realizându-se de fapt trecerea conform Regulamentului (UE) 848/2018, de la principiul echivalenței la principiul conformității. Acest fapt va crea nu doar condiții de concurență echitabile pentru toți producătorii, care pot fi siguri că toți sunt obligați să respecte același set de standarde înalte, ci și va asigura consumatorii că produsele ecologice comercializate la nivel național sau pe piața comunitară, respectă aceleași standarde de calitate.

Printre **principalele prevederi ale proiectului**, pot fi enumerate următoarele elemente:

- stabilirea normelor detaliate privind producția vegetală, animalieră și acvacultura;

Sunt prevăzute cerințe pentru respectarea unui nivel înalt de bunăstare a animalelor, în mod prioritar prin asigurarea nevoile specifice ale speciilor incluse în producția animalieră ecologică. În special este necesar să se stabilească cerințe față de densitățile efectivelor, suprafețele minime pentru spațiile interioare și exterioare și caracteristicile acestora, precum și cerințele tehnice și caracteristicile clădirilor și ale zonele în aer liber pentru bovine, ovine, caprine, ecvidee, cervide, porcine, păsări de curte și iepuri. Adicional, pentru animalele alăptate sunt prevăzute perioade minime ce trebuie respectate pentru hrănire, de preferință laptele matern.

- stabilirea normelor de producție referitoare la produsele alimentare prelucrate și la hrana pentru animale prelucrată;

Sunt prevăzute tehnicile autorizate în prelucrarea produselor alimentare, luând în considerație interdicția utilizării tehnicilor care reconstituie proprietăți ce se pierd în timpul prelucrării și al depozitării hranei ecologice pentru animale. De asemenea, sunt prevăzute norme privind folosirea tehnicilor cu rășini schimbătoare de ioni și de absorbție la producerea de formule de început și formule de continuare, preparate pe bază de cereale și alimente destinate sugarilor și copiilor de vârstă mică.

- stabilirea normelor privind conversia, precum și procedura și documentele necesare la solicitarea de recunoaștere retroactivă a perioadelor anterioare în scopul conversiei;
- stabilirea normelor detaliate privind produsele ecologice din sectorul vitivinicol;
- stabilirea condițiilor și procedurilor privind colectarea, ambalarea, transportul și depozitarea produselor ecologice;
- stabilirea listei produselor și substanțelor permise pentru a fi utilizate în producția ecologică în

temeiul art. 16 din Legea nr. 237/2023.

- stabilirea listei îngrășămintelor, amelioratorilor de sol și a nutrienților ce pot fi utilizați pentru nutriția plantelor, îmbunătățirea și îmbogățirea literei;
- stabilirea listei de materii prime neecologice de origine vegetală, animală sau provenite din alge ori drojdie destinate hranei pentru animale, materiile prime de origine microbiană sau minerală destinate hranei pentru animale și aditivi pentru hrana animalelor și adjuvanții tehnologici, permiși în agricultura ecologică;
- stabilirea listei produselor premise pentru curățare și dezinfectare, inclusive pentru curățarea și dezinfectarea clădirilor și instalațiilor utilizate pentru producția vegetală și a instalațiilor de prelucrare și depozitare;
- stabilirea listei aditivilor alimentari, inclusiv a enzimelor alimentare destinate utilizării ca aditivi alimentari și adjuvanți tehnologici care pot fi folosiți în producția de alimente ecologice prelucrate.
- stabilirea listei ingredientelor agricole neecologice care pot fi utilizate pentru producția alimentelor ecologice prelucrate.
- stabilirea listei anumitor adjuvanți tehnologici ce pot fi utilizați pentru producția de drojdie și de produse pe bază de drojdie; produsele și substanțele premise utilizate în producția ecologică care pot fi utilizate pentru fabricarea produselor din sectorul vitivinicol.
- stabilirea normelor de producție excepționale care pot fi aplicate în situații calificate drept circumstanțe catastrofale pentru producția vegetală, animalieră, de produse de acvacultură și de vin, mai exact derogările și condițiile aferente lor, în scopul menținerii sau reînnoirii producerii ecologice în eventualitatea unor fenomene climatice extreme, și a unor boli ale animalelor sau plantelor răspândite la scară largă;
- informațiile care trebuie furnizate de autoritatea de control cu privire la disponibilitatea pe piață a materialelor ecologice și în conversie de reproducere a plantelor, a animalelor ecologice și a animalelor tinere de acvacultură ecologice. Informațiile furnizate vor fi puse la dispoziția publicului prin intermediul sistemelor care să le permită operatorilor ce comercializează materiale ecologice și în conversie de reproducere a plantelor, animale ecologice sau animale tinere de acvacultură ecologice să facă disponibile public informațiile despre ofertele lor.

Astfel, prin aprobarea hotărârii Guvernului cu privire la normele detaliate de producție ecologică, recunoașterea retroactivă a perioadelor în scopul conversiei și produsele și substanțele permise pentru utilizare în producția ecologică, se vor reglementa clar și simplificat normele de producere ceea ce va oferi producătorilor flexibilitate în aplicarea regulilor de producție pentru a se adapta totodată circumstanțelor specifice și stadiului de dezvoltare a sectorului atât la nivel național cât și internațional.

Totodată, proiectul are ca scop asigurarea unei concurențe loiale pentru fermieri și în același timp să prevină fraudă și să mențină încrederea consumatorilor în producția ecologică. Pentru aceasta, producătorii autohtoni trebuie să respecte norme de producție armonizate cu cele respectate de producătorii din UE.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

-

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Exercițiul actual este o actualizare a unei scheme existente stabilite în conformitate cu Legea 115/2005, cu scopul asigurării integrității pieței interne ce ar dezvolta o politică comercială mai puternică față de partenerii comerciali globali, în special prin creșterea puterii de negociere. Astfel, domeniile în care este necesară o armonizare suplimentară sunt excepțiile de la reguli, procedurile în caz de prezență a reziduurilor de substanțe neautorizate în produsele ecologice corectitudinea aplicării normelor de producere care pot duce la cazuri de neconformități unde produsele își pierd statutul de ecologic de asemenea sunt abordate.

Marea majoritate a agenților economici certifică producția agroalimentară ecologică în

conformitate cu normele stabilite de Regulamentul 848/2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice precum și a normelor secundare stabilite de Regulamentele de delegare deoarece aceștia subcontractează Organismele de Control din afara țării.

În agricultura ecologică din Republica Moldova în ultimii ani se înregistrează o stagnare a dinamicii a suprafețelor înregistrate în agricultura ecologică și a numărului agenților economici, din mai multe cauzate de neactualizarea legislației naționale la Regulamentele Uniunii Europene.

Astfel, în cazul în care nu se va face nimic sau nu va fi acceptată implementarea unor norme conforme cu Regulamentele Uniunii Europene, agenții economici vor activa în afara actelor legislative și normative în vigoare la nivel național implementând doar normele de agricultură ecologică care sunt în conformitate cu Regulamentele Uniunii Europene.

La nivel național nu va fi pe deplin îndeplinit Planul de acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană în ceea ce privește armonizarea legislației naționale cu cea europeană.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Aprobarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la normele detaliate de producție ecologică, recunoașterea retroactivă a perioadelor în scopul conversiei și produsele și substanțele permise pentru utilizare în producția ecologică, va asigura condiții armonizate de punere în aplicarea a Legii nr. 237/2023, fiind transpuse în legislația națională regulile de producție detaliate pe diferite categorii de produse ceea ce va crea o claritate în procesul de inspecție și certificare a acestor produse, consolidând totodată încrederea consumatorilor.

Beneficii:

- proiectul hotărârii Guvernului prenotat va fi foarte util atât pentru operatorii înregistrați în agricultura ecologică, sau chiar și pentru cei care intenționează să se înregistreze, cât și pentru organismele de control în ceea ce privește stabilirea unui sistem de control efectiv și eficient;
- producătorii autohtoni vor trebui să respecte același set de reguli ca și cei care produc în UE;

Agricultura ecologică este o oportunitate promițătoare pentru producători datorită combinației dintre valoarea adăugată de piață pentru produsele ecologice, costurile de producție mai mici în general și cererea globală în creștere rapidă. Producția ecologică are, de asemenea, un impact pozitiv asupra ocupării forței de muncă și asupra mediului.

Agricultura ecologică este ca un mecanism pentru creșterea veniturilor agricole și non-agricole, o oportunitate de diversificare a piețelor și o pârghie potențială pentru îmbunătățirea poziției competitive a Moldovei.

Costuri:

1) Cheltuieli administrative pentru salarizarea persoanelor implicate în elaborarea documentelor (persoanele sunt angajate în cadrul instituțiilor statului și la elaborare, doar își exercită atribuțiile de funcție cu salariul conform funcției) și ulterior a persoanelor implicate în efectuarea controalelor, însă pentru realizarea acestui proces nu se presupune efectuarea cheltuielilor suplimentare din bugetul național.

2) Pentru producătorii care practică metode de producție ecologică, opțiunea recomandată nu prevede costuri suplimentare, decât cele ordinare la semnarea unui contract cu un organism privat de control pentru ca produsele lor să fie certificate organic. Evident costul serviciilor de inspecție și certificare este unul substanțial, dar agenții economici înregistrați în agricultura ecologică pot beneficia de subvențiile corespunzătoare per suprafață în dependență de perioada de conversie, producția realizată și aplicarea practicilor de sporire și menținere a fertilității solului prin respectarea asolamentelor.

3) Deși subvențiile sunt orientate spre exploatațile care sunt în conversie, având menirea de a reprezenta o contribuție esențială pentru asigurarea conversiei, adesea, subvențiile nu compensează îndeajuns pierderile totale ale recoltelor sau cheltuielile suplimentare. Pentru un calcul minim echilibrat, este necesară axarea pe obținerea unui preț superior pentru produsele proprii. În acest context, prin reducerea perioadei de conversie în baza recunoașterii retroactive a perioadei anterioare, producătorii pot micșora perioada de tranziție la agricultura ecologică pentru a obține veniturile

corespunzătoare din comercializarea produselor etichetate ecologic.

Costurile suportate de operatori sunt costurile pentru efectuarea controalelor în scopul certificării și pentru certificatele eliberate de organismele de control, care sunt negociate la semnarea contractului de prestare a serviciilor. Acestea nu sunt costuri adiționale, ci costuri ordinare, care au fost și sunt achitate în prezent.

Impact social:

Suprafața de teren ecologic, numărul de ferme și locurile de muncă sunt de așteptat să continue să crească, nu este sigură o preconizare referitor la o schimbare semnificativă a veniturilor fermelor ecologice. Totuși procesatorii și comercianții vor beneficia de reguli mai clare și mai simple privind domeniul de aplicare și etichetare ceea ce va duce la creșterea producției ecologice. Armonizarea măsurilor aplicabile în cazul prezenței unei substanțe neautorizate reziduurile din produsele ecologice îmbunătățește condițiile de concurență echitabile, în special în beneficiul IMM-urile din sector.

Impactul de mediu:

Se preconizează totuși o creștere a suprafeței de teren ecologic odată cu aprobarea regulile de producție ecologică prin urmare, impactul asupra mediului este unul pozitiv. Se vor îmbunătăți condițiile de bunăstare a animalelor în agricultura ecologică.

Agricultură ecologică este capabilă să abordeze în mod durabil provocările ce țin de reducerea efectului negativ al agriculturii asupra mediului înconjurător, schimbarea climei, aprovizionarea cu alimente, trasabilitatea produselor și sănătatea populației. Agricultură ecologică este sistemul cel mai sistem de agricultură potrivit pentru menținerea în stare buna a solului, apei, plantelor, animalelor, dar și a omului, ca parte a naturii vii. Acest sistem cuprinde atât obținerea produselor ecologice cât și păstrarea producției, procesarea alimentelor, distribuția și comerțul. Astfel, de fiecare dată când se cumpără produse ecologice, există siguranța că acestea sunt sănătoase, iar practicile agricole utilizate nu dăunează mediului înconjurător.

Datorită unor avantaje competitive – amplasarea geografică și condiții pedo-climaterice favorabile, potențialul de aprofundare a relațiilor cu Uniunea Europeană pe care îl oferă Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și UE, forței de muncă relativ ieftine, politicilor de subvenționare ale Guvernului, volumul de producție a crescut, dar există mai multe probleme care trebuie soluționate pentru o dezvoltare durabilă a sectorului.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta.

Un aspect foarte important pentru Republica Moldova este de a fi recunoscută de către UE ca țară cu aceleași norme de producere astfel, în cazul în care Comisia UE va decide că Republica Moldova nu dispune de un sistem conform, produsele ecologice vor continua să fie exportate fără respectarea legislației naționale.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Producția ecologică este o schemă voluntară, nu se aplică obligatoriu tuturor operatorilor. Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii este unul pozitiv, astfel cum este descris la lit. b) din acest compartiment. Totodată, costurile suplimentare sunt subvenționate prin Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Producția ecologică este o schemă de certificare voluntară. În prezent, se aplică de către o parte minoră a sectorului agroalimentar din Moldova, estimată între 1 și 2%. Este de așteptat o creștere a sectorului datorită politicilor favorabile.

Aprobarea proiectului hotărârii Guvernului va permite alinierea cadrului legislativ național la regulamentul UE privind producția ecologică, în conformitate cu Acordul de Asociere dintre UE și Republica Moldova și așa cum prevede Planul de Acțiuni. Acesta va reprezenta un pas important către o eventuală recunoaștere a Republicii Moldova de către Uniunea Europeană în scopul echivalării și va facilita accesul operatorilor la piața UE. În cele din urmă, proiectul va crea condiții care să permită un proces mai corect de elaborare a politicilor, opțiunea recomandată fiind cea mai eficientă și viabilă opțiune.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la normele detaliate de producție ecologică, recunoașterea retroactivă a perioadelor în scopul conversiei și produsele și substanțele permise pentru utilizare în producția ecologică, este elaborat, inclusiv, la recomandarea experților antrenați în misiunile TAIEX susținut de Comisia UE.

Alinierea legislației naționale la aquis-ul Comunitar este primul pas în inițierea procesului de recunoașterea Moldovei ca țară conformă.

Odată cu aprobarea proiectului hotărârii Guvernului se vor abroga:

- Programul Național privind producția agroalimentară ecologică, Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.149/2006 pentru implementarea Legii cu privire la producția agroalimentară ecologică;
- Regulamentul privind metodele și principiile producției agroalimentare ecologice, Anexa nr.2 a la Hotărârea Guvernului nr.149/2006 pentru implementarea Legii cu privire la producția agroalimentară ecologică;
- Hotărârea Guvernului nr. 1078 din 22 septembrie 2009 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Producția agroalimentară ecologică și etichetarea produselor agroalimentare ecologice”;

Proiectul prenotat, prevede implicarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare – ca autoritate competentă în domeniul agriculturii ecologice, a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentară – ca autoritate de control în sistemul de controale oficiale, și organismele de control – responsabile de inspecția și certificarea produselor ecologice.

În implementarea proiectului hotărârii Guvernului nu sunt necesare schimbări instituționale.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea va fi cantitatea de produs certificată și comercializată atât la nivel național cât și internațional.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

În dependent de situație, unele impacturi estimate vor fi resimțite imediat, altele pe parcursul implementării, iar pentru unele impacturi va fi nevoie de mai mult timp. Opțiunea recomandată va fi monitorizată și evaluată în baza indicatorilor de performanță menționați la lit. b).

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă pe de o parte sunt producătorii; organismele de control iar de cealaltă parte sunt Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Î.S. “Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar și a Fertilizanților”; Instituția Publică Laboratorul Central Fitosanitar;

Astfel, efectul implementării prevederilor proiectului de lege privind producția agroalimentară ecologică și etichetarea produselor ecologice vor fi resimțite diferit, de câteva grupuri social-economice.

Primul grup, reprezintă consumatorii, care își manifestă interesul firesc, asupra consumării produselor calitative, astfel protejând sănătatea. Astfel, prin reglementarea unor norme mai detaliate și clare consumatorii își vor căpăta încrederea în produsele ecologice.

Al doilea grup, sunt agenții economici ce își desfășoară activitatea în sectorul producției agroalimentare ecologice, care trebuie să respecte normele de producere și comercializare și să ia

măsurile corective în caz de neconformare detalierea acestor norme le va ușura activitatea.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Pentru a asigura transparența în procesul decizional Anunț privind inițierea elaborarea proiectului și studiul de cercetare/analiza a impactului de reglementare a fost publicat pe particip.gov.md (linkul: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-elaborarea-proiectului-si-studiul-de-cercetareanaliza-a-impactului-de-reglementare/10809>).

După înregistrarea proiectului de Cancelaria de Stat și examinarea în cadrul ședinței Secretarilor Generali, proiectul prenotat va fi transmis spre avizare și consultări publice, cu autoritățile publice centrale de specialitate, organele de stat abilitate și cu reprezentanții sectorului privat.

Pentru promovarea opțiunii propuse sunt interesate mai multe entități, cele mai importante fiind autoritățile statului, precum Ministerul Economiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Finanțelor, Ministerul Mediului, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Alianța Lanțului Valoric în Agricultură Ecologică din Moldova (MOVCA), Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Institutul Național de Standartizare, Centrul de Armonizare a Legislației, Centrul Național Anticorupție, Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru Reglementarea Activității de Întreprinzător implicate nemijlocit în crearea condițiilor de activitate a agenților economici din domeniu, cât și de protejare a consumatorului.

Comentariile, obiecțiile și propunerile părților consultate, inclusiv ale operatorilor cu activități în domeniile reglementate vor fi analizate și luate în considerație la îmbunătățirea proiectului propus.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Proiectul hotărârii Guvernului a fost consultat cu Asociația producătorilor ecologici Alianța Lanțului Valoric în Republica Moldova (MOVCA). Poziția MOVCA va fi analizată și luată în considerație la redactarea și definitivarea proiectului. Totodată, proiectul a fost consultat cu organismele de control naționale, care și-au exprimat susținerea pentru inițiativa de elaborare și promovare a actului normativ în cauză.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alterativă 1	Opțiunea alterativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	2		
povara administrativă	0		
fluxurile comerciale și investiționale	2		
competitivitatea afacerilor	3		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	3		
concurența pe piață	2		
activitatea de inovare și cercetare	1		
veniturile și cheltuielile publice	0		
cadru instituțional al autorităților publice	0		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	2		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0		
situația social-economică în anumite regiuni	1		
situația macroeconomică	0		
alte aspecte economice	1		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	1		
nivelul de salarizare	0		

condițiile și organizarea muncii	1		
sănătatea și securitatea muncii	0		
formarea profesională	1		
inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	1		
nivelul sărăciei	0		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0		
modul sănătos de viață al populației	1		
nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0		
nivelul și calitatea educației populației	0		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	2		
calitatea aerului	2		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	2		
biodiversitatea	2		
flora	2		
fauna	2		
peisajele naturale	2		
starea și resursele solului	2		
producerea și reciclarea deșeurilor	2		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	2		
consumul și producția durabilă	2		
intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	2		
bunăstarea animalelor	2		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	2		
alte aspecte de mediu	0		

Tabedul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa

impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe

Proiectul preliminar de act normativ

Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect și/sau analiza de impact

Expertiza Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (după caz)

Alte materiale informative/documente (la decizia autorilor)